Adroddiad i'r:	**Pwyllgor Archwilio Partneriaethau**
Dyddiad y Cyfarfod:	**14 Ebrill 2016**
Aelod / Swyddog Arweiniol:	**Aelod Arweiniol dros Ofal Cymdeithasol (Gwasanaethau Plant ac Oedolion)/ Pennaeth Gwasanaethau Cefnogaeth Gymunedol**
Awdur yr Adroddiad:	**Rheolwr Gwasanaeth: Ardal y Gogledd**
Teitl:	**Un Pwynt Mynediad**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad hwn yn darparu gwybodaeth gyfredol am Un Pwynt Mynediad (SPoA) yn Sir Ddinbych.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Darparu diweddariad i'r Aelodau ar y cynnydd o weithredu Un Pwynt Mynediad Sir Ddinbych ar gyfer gwasanaethau gofal cymdeithasol oedolion ac iechyd cymunedol. Mae'r adroddiad yn cynnwys gwybodaeth o'r gwerthusiad rhanbarthol diweddar o'r *Rhaglen Gweddnewid Mynediad i Wasanaethau Iechyd a Gofal Cymdeithasol yn y gymuned ar draws Gogledd Cymru - Un Pwynt Mynediad (SPoA)* sydd i'w weld yn atodiad 1.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1 Bod yr Aelodau'n ystyried yr adroddiad, yn rhoi sylwadau ac yn parhau i gefnogi a hyrwyddo datblygiad SPoA fel ffordd o hyrwyddo annibyniaeth dinasyddion a bodloni'r dyletswydd statudol i ddarparu Gwasanaeth Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth fel sy'n ofynnol gan y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014; a

3.2 Bod yr Aelodau yn manteisio ar y cyfle i ymweld â'r Gwasanaeth SPoA i weld sut mae'r model darparu gwasanaeth yn gweithredu.

4. Un Pwynt Mynediad yn Sir Ddinbych

4.1 I drigolion Sir Ddinbych, mae'r SPoA, sydd wedi bod yn weithredol ers mis Mehefin 2014 yn darparu:

- **Gwybodaeth** am wasanaethau cyffredinol a chyfeirio, gan alluogi pobl i aros y tu allan i'r systemau iechyd a gofal cymdeithasol ffurfiol lle bo'n bosibl. Mae hyn yn yn yr iaith sydd fwyaf addas i'w cefndir ethnig a diwylliannol.
- **Cyngor** gan weithredwyr SPoA sydd wedi'u hyfforddi'n dda ac sy'n wybodus.
- **Cymorth** a roddir i helpu pobl ddefnyddio gwasanaethau fel teleofal drwy brosesau hunanasesu neu drwy un ymweliad i ddarparu offer ar gyfer pobl sy'n drwm eu clyw.

- Ar gyfer yr unigolion hynny sydd angen gwasanaethau iechyd cymunedol a gofal cymdeithasol tymor byr, **cydlynu gwasanaethau** sy'n cefnogi annibyniaeth e.e. gofal canolraddol, lle bo gweithwyr proffesiynol unigol yn ffurfio tîm o amgylch y person yn seiliedig ar gynllun gofal a chefnogaeth integredig.
- **Trosglwyddo di-dor** i mewn i system Gofal Cymdeithasol ac Iechyd ffurfiol pan fo angen.

4.2 Ar gyfer staff / sefydliadau, mae’r SPoA:

- Yn un pwynt cyfeirio ar gyfer gwasanaethau cymunedol, yn rhannu gwybodaeth am unigolion, lle bo angen ac yn briodol. Bydd yn parhau i hyrwyddo'r defnydd o'r fframwaith asesu integredig yn Sir Ddinbych ac yn enwedig y cynllun "Beth sy'n Bwysig?" newydd. Yn sgwrs sy'n disodli'r hen 'asesiad o angen'.
- Yn gynyddol yn gallu darparu data ynghylch lle ceir pwysau, rhwystrau a bylchau mewn gwasanaethau a llwybrau ar gyfer gwella gwasanaethau neu at ddibenion comisiynu.
- Yn darparu un dull o sefydliadau partner yn cyflawni eu cyfrifoldebau / dyletswyddau i ddarparu gwybodaeth am iechyd a lles drwy ddod yn ganolbwynt i wybodaeth ragorol am wasanaethau cymunedol.
- Yn faes ar gyfer datblygu gwasanaethau ac addysgu staff am wasanaethau a chyfrifoldebau newydd e.e. drwy gynnal hyrwyddwyr neu gydlynwyr.

4.3 Dyma'r staff sy’n rhan o SPoA:

- Person proffesiynol clinigol sy'n gwneud penderfyniadau, sydd â gwybodaeth am wasanaethau iechyd a gofal cymdeithasol ym mhob sector.
- 9 Gweithredwr SPoA sy'n ateb galwadau ffôn, yn gwneud galwadau ffôn i gasglu rhagor o wybodaeth; yn ymdrin ag ymholiadau wyneb yn wyneb; yn prosesu atgyfeiriadau; ac yn mewnbynnu ac yn adalw data.
- Arweinydd Tîm sy'n rheolwr atebol i'r Gweithredwyr SPoA ac sy'n gyfrifol am wybodaeth o ansawdd da am wasanaethau.
- Cydlynwyr â swyddogaethau tebyg am ystod o wasanaethau ond sydd hefyd â swyddogaeth o gysylltu'r SPoA gyda gwasanaethau cymunedol. Mae hyn yn cynnwys Cydlynydd 3ydd Sector.

4.4 Mae elfennau TGCh y model yn cynnwys system ffôn bwrpasol gydag ymarferoldeb estynedig i gynnwys recordio, adroddiadau perfformiad ac ati Er ei fod wedi’i leoli mewn adeilad Awdurdod Lleol, mae rhwydwaith Iechyd wedi cael ei sefydlu sy’n darparu mynediad i systemau'r Cyngor ac Iechyd, gan gynnwys cronfa ddata SPoA bwrpasol sy’n gallu casglu data am bwysau, rhwystrau a bylchau yn y gwasanaethau cymunedol / llwybrau, gan gefnogi gwelliannau i wasanaethau a chomisiynu cudd-wybodaeth.

4.5 Mae'r gwasanaeth SPoA ar gael ar hyn o bryd rhwng 8.00am a 6.00pm dydd Llun i ddydd Gwener ac mae’r Gweithredwyr ar gael rhwng 10am a 4pm ar benwythnosau. Mae wedi’i leoli yn Ffordd Brighton, Y Rhyl ond y bwriad bob amser oedd cynnwys lle i'r SPoA yn y gwaith o ail-ddatblygu safle Ysbyty Frenhinol Alexandra.

4.6 Mae staff SPoA hefyd wedi bod yn rhan annatod o ddatblygiad Pwyntiau Siarad ar draws y Sir, ffordd newydd o sicrhau bod dinasyddion yn cael cynnig apwyntiad mewn lleoliad yn eu cymuned leol os oes angen iddynt weld rhywun wyneb yn wyneb, gan gadw oedi i leiafswm. Mae’r Cydlynydd Pwyntiau Siarad wedi’i leoli yn y

Gwasanaeth ac mae Gweithredwyr SPoA neu'r Cydlynwyr yn mynychu sesiynau gyda staff Ardal i gefnogi'r cyhoedd.

4.7 Rhagwelir y bydd SPoA yn darparu un pwynt mynediad i ystod gynyddol o wasanaethau ar draws Sir Ddinbych neu du hwnt. Mae cydweithio agosach eisoes yn digwydd gyda Gwasanaeth Heddlu a Thân Gogledd Cymru er enghraifft cychwyn gwasanaeth 'CRIT' (Tîm Ymyrraeth Risg Cymunedol) mewn cydweithrediad â'r Gwasanaethau Brys i gynhyrchu ffordd fwy effeithlon o ymateb i'r rhai sydd wedi syrthio ac sydd angen cymorth (ond yn ddianaf / nad oes angen eu derbyn i'r ysbyty). Gellid, fodd bynnag, cydweithio ymhellach gyda gwasanaethau/ sefydliadau eraill e.e. cysylltu â'r SPoA yng Nghonwy neu gyda gwasanaethau Plant a Theuluoedd Sir Ddinbych. Gallai swyddogaethau newydd, a rhai sy'n cael eu datblygu gynnwys SpoA, gan chwarae rhan fwy arwyddocaol yn y llwybr diogelu a chysylltiadau â datblygiadau Gofal Sylfaenol Gogledd Sir Ddinbych.

4.8 Data Gweithgarwch (2015/16)

- Cysylltwyd gyda'r SpoA 25,230 o weithiau; 15,578 dros y ffôn, 3730 drwy ffacs a 1537 drwy ffurflen fewnol; a 752 drwy hysbysiad ar y we.
- Mae 100% o gysylltiadau dros y ffôn yn cael y cynnig gweithredol Cymraeg. (Mae gennym 4 o siaradwyr Cymraeg rhugl a 4 o ddysgwyr sy'n golygu ein bod yn gallu cynnig gwasanaeth yn Gymraeg 7 diwrnod yr wythnos. Roeddem yn ffodus o gael ein henwebu am wobr Iaith Gymraeg yn gweithio mewn partneriaeth ym mis Gorffennaf 2015 a chawsom ganmoliaeth arbennig.)
- Rhoddodd y Gweithredwyr SPoA wybodaeth (257) cyngor (474) a chymorth (78) yn ystod y cyfnod hwnnw a rhoddodd y tîm SPoA ehangach gyfanswm o 1405 o Wwybodaeth, Cyngor a Chymorth (IAA). Mae'r gwaith o gasglu data wedi cael ei fireinio yn ystod y flwyddyn, gyda diffiniadau cliriach yn unol â'r Ddeddf.
- Y prif lwybrau cyfeirio yw i Ofal Cymdeithasol (2950); y Gwasanaeth Nyrsio Cymunedol (1809); Iechyd Meddwl (763) a Therapïau Cymunedol PBC (642)
- Cafwyd 721 o Ffurflenni Asesiad Risg Cwympiadau gan y Cydlynydd Cwympiadau, a llenwyd 243 gan Gofal a Thrwsio; a 215 gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru.

4.9 Gwerthusiad

Comisiynwyd gwerthuswyr allanol i werthuso'r rhaglen SPoA ranbarthol. Dengys y canfyddiadau allweddol oedd bod pob un o'r 6 SPoA wedi esblygu'n wahanol ac ar gyflymder gwahanol, ond ar draws pob un o'r 6 sir roedd cynnydd gwirioneddol wedi'i wneud tuag at fodloni gofynion y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant i gynnig gwasanaethau Gwybodaeth, Cyngor a Chymorth (IAA) i ddinasyddion sydd ei angen. Ystyriwyd cynnwys staff 3ydd Sector yn Sir Ddinbych fel cyflawniad mawr, gan arwain at fwy o gyfeirio at Wasanaethau 3ydd Sector a hefyd nodi bylchau drwy well dealltwriaeth o'r hyn sydd ei angen ar ddinasyddion. Pwsyleiswyd pwysigrwydd y gronfa ddata DEWIS, adnodd cenedlaethol newydd a ddatblygwyd yn Sir Ddinbych â'r Asiantaeth Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol (AGGC), fel adnodd cymunedol dro ar ôl tro. Roedd y gwerthuswyr hefyd wedi nodi effaith newid strwythurol mawr yn PBC a bod hynny wedi llesteirio cynnydd ond fe wnaethont hefyd nodi fod pethau'n newid a bod y Bwrdd Iechyd yn ailymgysylltu â fframwaith SPoA yn strategol drwy ei strwythur ardal newydd a bod posibilrwydd bellach i botensial llawn y rhaglen gael ei chyflawni er mwyn integreiddio arferion iechyd a gofal cymdeithasol.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae SPoA yn cefnogi'r flaenoriaeth gorfforaethol bod pobl diamddiffyn yn cael eu hamddiffyn ac yn gallu byw mor annibynnol â phosib drwy ddatblygu dinasyddion mwy gwybodus a hunan-ofalgar a moderneiddio'r cyngor i sicrhau arbedion a gwella gwasanaethau ar gyfer ein cwsmeriaid drwy leihau biwrocratiaeth yn Sir Ddinbych.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Y gyllideb sydd ei hangen ar gyfer SPoA yw tua £660,000. Mae cyfran fawr o hyn hyd yma wedi cael ei ariannu gan Gronfa Gofal Canolraddol (ICF) a rhagwelir y bydd y gyllideb gyfan yn cael ei hariannu gan y gronfa hon yn y dyfodol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb (AEC) a gynhaliwyd ar y penderfyniad?

Ni chynhaliwyd Asesiad Effaith Cydraddoldeb ar gyfer yr adroddiad hwn gan nad oes unrhyw newid i'r polisi na darpariaeth gwasanaethau o ganlyniad iddo.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgorau Archwilio ac eraill?

Arweiniodd Cyngor Gwynedd ar y gwaith o ymgysylltu â dinasyddion ar gyfer y rhanbarth, gan gasglu barn a theimladau bron i 150 o ddinasyddion o bob cwr o Wynedd a'u rhannu er mwyn dylanwadu ar ddatblygiadau ar draws y rhanbarth.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Mae'r SPoA yn elfen allweddol o integreiddio iechyd a gofal cymdeithasol. Mae costau'r gwasanaeth yn cael eu diwallu'n bennaf drwy gefnogaeth grant gyda chyfraniadau gan gynghorau a'r GIG ac mae'r rhain yn ymrwymiad cost presennol. Mae'n bosib y bydd y gost lawn yn cael ei thalu gan gymorth grant yn y dyfodol.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Bu'n anodd cael cytundeb ar gyfer cyllid y dyfodol ac os, fel y rhagwelir, y bydd yn cael ei ariannu gan y Gronfa Gofal Canolraddol yn rheolaidd, mae risg y gallai hyn gael ei dynnu'n ôl neu ei ail-gyfeirio i feysydd eraill. Mae Cyngor Sir Ddinbych yn cyflogi bron pob un o'r staff, felly mae angen i hyn gael ei liniaru i ryw raddau gyda chytundeb partneriaeth mwy ffurfiol.

10.2 Mae'r gwahaniaethau rhwng SPoA ar draws Gogledd Cymru yn achosi dryswch yn arbennig ar gyfer staff PBC. Er bod y Rhaglen Ranbarthol wedi dod i ben, bydd peth gwaith anffurfiol yn parhau i sicrhau bod pob ardal yn gweithio tuag at yr egwyddorion cyffredin ac yn anelu at gyflawni'r canlyniadau a rennir.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Mae Erthygl 6.3.4(b) o Gyfansoddiad y Cyngor ac Adran 21 Deddf Llywodraeth Leol 2000 yn amlinellu pwerau'r Pwyllgor Archwilio mewn perthynas â'r mater hwn.

Swyddog Cyswllt:
Rheolwr Gwasanaeth: Ardal y Gogledd   Ffôn: 01824 706501